

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VI. Idem (a) Norvicensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

CAPUT VI.

Idem (a) *Norvicensi Episcopo.*

CONTINEBatur autem in litteris tuis, quod cum quædam puella infra nobiles annos Cuidam viro in uxorem tradita fuerit, & ab ipso (b) traducta, suis parentibus asserentibus eam legitimæ ætatis existere; hæc ad nobiles (c) annos perveniens, alii nubendi licentiam postulavit, asserens in eundem virum nullatenus consensisse: prædictus verò vir contra proponit, quod licet eadem puella nondum forte annum xii. attigisset, cum ei tradita fuisset in uxorem, usque adeo tamen ætati fuit proxima, quod ipsam carnali commixtione cognovit. Inde est, quod cum ipsa eidem viro dicit se incognitam, & tu nos consulisti, verum alii possit nubere: taliter respondemus, quod (d) in decretis habetur expressum, quod si vir dixerit, quod uxorem suam cognoverit, & mulier negaverit, viri standum est veritati. Unde præfato viro, qui se dicit præfatam mulierem cognovisse, fides est adhibenda, si id juramento firmaverit; & si fuerit proxima in xi. (e) vel circa xii. annum, & (f) cum suo assensu, & voluntate parentum desponsata, & (g) benedicta fuerit, & cognita; ab eodem viro separari non debet, præsertim cum parentes ejus ipsam fuisse legitimæ ætatis (h) profiteantur. Si verò puella infra nobiles annos, & ætati proxima alicui desponsata fuerit benedicta, atque traducta, non licet alicui de consanguinitate illius, cui desponsata fuerit, eam ducere in uxorem, nec fas est eidem sponso de consanguinitate puellæ sibi desponsatæ aliquem sibi (i) copulare.

NOTÆ.

1. (a) *Norvicensi.*] Ita etiam legitur in *i. collect.*, sub hoc tit. cap. 8. & post Concil. Lateran. p. 6. cap. 10. ex quo ita restituo litteram hujus textus. De diocesi Norvicensi nonnulla adduxi in cap. 9. de scriptis.
2. (b) *Traducta.*] De hac traductione in domum viri egi in cap. ex parte, de restit. spol.
3. (c) *Nobiles annos.*] De ætate ad nuptias necessaria, egi in cap. 2. hoc tit. ubi commentarium hujus textus dedi.
4. (d) *Decretis.*] Burchardi lib. 9. cap. 42. Ivo nis lib. 6. tit. 10. cap. 8. Panormit. p. 8. cap. 180. Gratiani in cap. 8. 33. q. 1.
5. (e) *In xi. vel circa.*] Perplexa nimis ac vexata quæstio est apud interperetes, quis dicatur proximus pubertati? Et ea fuit antiquorum sententia, videlicet masculum, qui 10. annos cum dimidio explevit, esse proximum pubertati; foemineam etiam, quæ novem & dimidio major est. Ita docuerunt Accursius in §. pupillus, Inst. de inutil. stipul. Quintil. Mandolius de etate cap. 4. num. 35. P. Greg. lib. 50. syntagm. cap. 7. num. 4. Corrasius lib. 6. miscel. cap. 33. Caldas Pereyra in l. 7. curatorem. verbo Minoribus, C. de integrum restit. num. 7. Othomanus in d. §. pupillus, Felicianus lib. 2. de censibus, cap. 2. num. 2. Avendanno eod. tractat. cap. 81. num. 4. Farinac. rom. 3. praxis crimin. quæst. 92. num. 9. qui varia fundamenta adducunt, & præcipue textum in §. final. Inst. quibus ex causis manumit. ubi cum olim ex lege Ælia Sententia non posset servum manumittere, nisi qui 20. annis minor erat, Justinianus hanc facultatem protraxit ad eos, qui 17. annum adimpleverint; quia eos illi ætati proximos esse judicat, cum plus distent à pupillari, quam à 20. annorum ætate. Unde deducit Abbas in præfati, num. 9. quod cum infantia ad septimum usque annum producat, alique sep-

tem usque ad pubertatem supersint, masculus, qui decem annos cum dimidio explevit, cum illius temporis medietatem exceverit, magis proximus dicitur pubertati. Hanc sententiam amplexus fuit Alfonsus noster in l. 4. tit. 19. part. 6. & in l. 9. tit. 1. part. 7. & in l. 17. tit. 14. l. 8. tit. 31. ead. part. l. 6. tit. 5. part. 6. Verum hanc sententiam alii impugnaverunt ex eo, quia qui decimum & dimidium annum egressus est, pubertati quidem propior est, & sic comparatè; sed non proximus est, quod vicinam magis conjunctionem significat, & eum qui parum à pubertate absit, indicat. Deinde quia Græci proximum pubertati interpretantur eum, qui octavum, vel nonum annum agit, ut probant Theophilus in d. §. pupillus, Balsamon in nomocan. tit. 14. §. 13. Secunda sententia fuit exultimantium, tum pupillum pubertati proximum dici, cum sex mensibus plus minus ab ea distat; quam sequuntur Accursius in l. non tantum 17. vers. Semestre, ff. de excus. tutor. plures congesti à Sanchez lib. 7. disp. 104. num. 37. Faber in l. 1. §. an in pupillum. ff. de posui, Cujac. lib. 17. obser. cap. 4. Plaza lib. 1. de delict. cap. 34. num. 4. Alii laudati à Narbona de etate, anno 10. cum dimidio, q. 2. num. 3. pro qua sententia expendi solent textus in l. non tantum 17. in princip. ff. de excus. tutor. l. properandum, §. & si quid. el. 2. C. de judicis. Sec fatis absurdè, ut probat Gothofr. in l. pupillum 111. ff. de reg. jur. Sed hanc opinionem late impugnat Menochius d. lib. 2. de arbit. casu 57. num. 29. Paulus Zacchias qq. Medicolegal. lib. 1. tit. 1. q. 5. num. 20. Hostiens. in præfati, eum tantum pubertati proximum esse dicit, qui per triduum ab ea distat; ad quod probandum adducit textum in l. 3. §. hoc interdico, ff. de liber. exhib. Sed perperam, ut probat Narbona d. q. 2. num. 4. Tandem Cujac, in præfati, puellam pubertati proximam definit, quæ undecimum annum agit; & puerum, qui habet annum 13. cui

cui consentiunt Revardus in l. 3. ff. de reg. jur. Petrus Faber in l. 5. cod. tit. Caspar Hurtado de matrim. disp. 22. difficult. 12. n. 46. Sed ab ejus sententia discedit Joannes Robertus lib. 2. lect. c. 17. afferens pubertati proximum dici, qui decimum quartum annum est ingressus. Sed his omnibus omiſſis, alii verius putant, totum hoc relinquendum esse judicis arbitrio, qui pensatis circumstantiis personæ, & regionis definiat, quando quis dicatur proximus pubertati. Ita docuerunt Paulus Zacchias ubi supra, Menochius, Covarr. & alii congesti à Narbona d. q. 2. n. 12. Sed adhuc verius credo, hodie nullum esse judicis arbitrium in hac parte, cum legibus partitæ præfinita sit certa ætas, ut quis dicatur proximus pubertati, ut supra probavi; à quibus discedendum non est, cum ea tantum relinquatur judicis arbitrio, quæ à lege determinata non sunt, l. 1. in fine. ff. de jure delib. l. mora. ff. de usuris. l. de accessionibus, ff. de divers. & tempor. præscript. cap. de causis, §. illis, de offic. delegat. ubi probavi. Et jure canonico attento certum est, foeminam in undecimo anno, virum in decimotertio dici proximum pubertati, ut si malitia suppleat ætatem, possit matrimonium contrahere, juxta tradita supra in cap. 2.

(f) Cum suo assensu.] Juxta adducta supra in cap. 1. hoc titul.

(g) Benedicte.] Solenni benedictione videlicet, de qua agemus in capite primo, de secundis nuptiis.

6. *Quomodo probetur atri.*
(h) Proſtetur.] Ætas hominis variis modis probatur, aspectu corporis, l. si minor 33. ff. de minor, l. si alterius, C. si minor se majorem. testibus, l. nec omiſſa, C. de liberali causa, l. 2. C. de his qui veniam ætatis: descriptione censuali, l. ætatem. ff. de censibus; eorum enim, qui censabantur, ætas olim in acta referri solebat. Plinius lib. 7. cap. 18. natali professione, etiam si à matre, vel avia fiat, l. cum de ætate, l. etiam. l. penult. ff. de probat. l. non nudis, C. de probat. l. 1. C. si major se minorem, l. 2. ff. de excusat. tur. olim enim parentes apud præfectum ararii diem edebant, quo sibi erant nati liberi, ut liquet ex lege nec omiſſa, l. parentes, C. de liber. causa, l. penult. ff. de probat. Unde Suetonius in Tiberio ait: *Natus est Roma in palatio 16. Kalend. Decembr. Marco Emilio Lepido tre-*

rum, & M. Planco Coss. post bellum Philippense, sic enim in fastos, actaque publicæ relatum est. Apulejus apotop. 2. ibi: De ætate vero Pudentile, de qua post ista satis confidemer mentitus es, ut etiam 60. annos natam diceres nupsisse, de ea paucis tibi respondebo, nam in re tam perspicua non est opus pluribus disputare: pater ejus natam sibi filiam more ceterorum professus est: tabula ejus partim tabulario publico, partim domo asservantur. Julius Capitolinus de Marco Antonino loquens: Inter hec, ait, liberales causas ita minuit, ut primus juberet apud Præfectos ararii Saturni unumquemque civium natos liberos profiteri intra trigessimam diem, nomine imposto; per provincias tabulariorum publicorum usum instituit, apud quos idem de originibus fieret, quod Romæ apud Præfectos ararii. De qua professione nonnulla adduxi in cap. Apud nos certior ætatis probatio sumitur ex libro, ubi scribuntur nomina baptizatorum.

(i) Copulare.] Ob impedimentum affinitatis, de quo egi in cap. 1. de consanguin. & affin.

COMMENTARIUM.

7. **C**Um puella impubes, sed major infante, nupsisset Lucio Titio ex consensu parentum, qui etiam affirmarunt eam puberem esse, atque ita in Ecclesia solenniter benedicta, à marito cognita, & in domum traducta esset, postea pubes facta negavit se in maritum consensisse, & ita matrimonium non celebrasse. Sed Lucius Titius probavit, eam proximam esse pubertati, à seque carnaliter cognitam fuisse, cum jurejurando asseverat. Pontifex matrimonium validè contractum esse definit: & per consequens propter affinitatem quæ intercedit inter virum & cognatos uxoris, inter uxorem & cognatos viri, nec virum posse unquam, ne mortua quidem uxore, aliam ducere ex ipsius cognatione; nec uxorem alii nubere ex cognatione viri: quod & docuit ipse Pontifex in cap. 11. hoc titul. in 1. compil. ibi: *Sponsa autem si nubili ætati proxima est, nullus consanguineorum potest eam matrimonio copulare.* Nam, ut supra probavi in capite 2. matrimonium inter puberes & puberati proximos contrahi valet.

CAPUT VII.

Idem (a) Bathon. Episcopo.

DE illis, qui infra annos aptos matrimoniis contrahendis sponsalia contrahunt, sive uterque, sive alter, antequam ad annos aptos matrimoniis contrahendis pervenerint, reclamet, & postulet separari, non sunt audiendi. Si verò alteruter istorum ad annos aptos matrimoniis contrahendis pervenerint, infra eodẽm annos alterutro existente, cum quo eadem sponsalia contrahuntur, si is qui minoris ætatis est, cum ad annos pervenerit, reclamaverit, nec in alterum voluerit consentire, judicio Ecclesiæ debent ab invicem separari. Utrum autem mulier, quæ postquam annos nubiles attigit, ei, qui nondum ad annos aptos matrimoniis contrahendis venerat, nupsit, ab eo, si quærat dissidium, debeat separari? Consultationi tuæ taliter respondemus, quia cum in eum semel consenserit, amplius dissentire non poterit aliquatenus, vel divertere, nisi fortè ipse, cui nupsit, postquam ad annos aptos matrimoniis contrahendis pervenerit, in ea suum omnino negaverit præstare consensum.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

H 2

NOTÆ.